

UDC 657.6

JEL classification: M 41

DOI: 10.35774/visnyk2026.02.118

Reporting as a Tool of Enterprise Management: Conceptual Foundations and Managerial Value

Zenovii-Mykhailo Zadorozhnyi¹, Iryna Ometsinska²

Abstract.

Changes in approaches to the formation of the information system, the growing information needs of its users, and the orientation of the economy toward the principles of sustainable development require transformation of existing reporting forms, their enrichment with new objects and indicators, in line with increased requirements for their content and quality. The purpose of the article is to develop the conceptual foundations for forming a set of enterprise reporting forms that will ensure the disclosure of the economic, social, and environmental components of its activities in their interrelation and interdependence, and will also contribute to reducing information asymmetry among reporting users. To investigate the prerequisites for the formation of reporting and the interrelationship between the economic, social, and environmental components of an enterprise's activity, the methods of generalisation, analysis, synthesis, system-based approach, abstract-logical reasoning, induction, and deduction were employed; in distinguishing the types of reporting, the requirements for the quality of its information, as well as in identifying the advantages and risks of preparing non-financial reporting, the methods of grouping, comparison, generalisation, and analogy were applied. The prerequisites for reporting formation are disclosed, and the expediency of its development is substantiated, taking into account potential benefits for the enterprise, provided that legislative and regulatory requirements are strictly observed. The interrelation between the components of sustainable development (economic, social, and environmental) is examined, considering their influence on the achievement of enterprise objectives and the specifics of their reflection in the relevant reporting forms. It is recommended to consolidate the set of reports into three groups within the framework of basic, managerial, and strategic levels. Within each level, the types of reporting, their users, and the requirements for information quality are outlined. Particular attention is paid to the issue of maintaining information confidentiality in the preparation of non-financial reporting. The advantages and risks of non-financial reporting formation by Ukrainian enterprises are identified.

Keywords: enterprise reporting, information users, financial reporting, managerial reporting, non-financial reporting, digitalization of reporting, information support of the management system, sustainable development.

Received: 6 April 2026 | **Revised:** 7 April 2026 | **Accepted:** 22 April 2026 | **Published:** 30 May 2026

Suggested Citation

Zadorozhnyi, Z.-M., V., Ometsinska, I. Ya. (2026). Reporting as a Tool of Enterprise Management: Conceptual Foundations and Managerial Value. *Herald of Economics*, 2, 118-129. DOI: 10.35774/visnyk2026.02.118.

This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 License (<http://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited and the use is non-commercial.

© 2026 The Author(s).

¹Zenovii-Mykhailo Zadorozhnyi, West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine.

ORCID ID: 0000-0002-2857-8504.

E-mail: zadoroznuy.zenoviy@gmail.com.

²Iryna Ometsinska, West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine.

ORCID ID: 0000-0001-6000-6904.

E-mail: irinaomec@ukr.net.

Звітність як інструмент управління підприємством: концептуальні засади та управлінська цінність

Зеновій-Михайло Задорожний¹, Ірина Омецінська¹

¹Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна

Анотація. Зміна підходів до формування інформаційної системи, зростання інформаційних потреб її користувачів, орієнтація економіки на принципи сталого розвитку вимагають трансформації існуючих форм звітності, наповнення їх новими об'єктами й показниками, виходячи з підвищених вимог до її змістовності та якості. Метою статті є розвиток концептуальних засад формування сукупності форм звітності підприємства, що забезпечить розкриття економічної, соціальної та екологічної складових його діяльності у їх взаємозв'язку та взаємозалежності, а також сприятиме зниженню інформаційної асиметрії між користувачами звітності. Для дослідження передумов формування звітності та взаємозв'язку економічної, соціальної та екологічної складових діяльності підприємства використано методи узагальнення, аналізу, синтезу, системний, абстрактно-логічний, індукції та дедукції; при виокремленні видів звітності, вимог до якості її інформації, а також визначення переваг і ризиків формування нефінансової звітності застосовано методи групування, порівняння, узагальнення, аналогії. Розкрито передумови формування звітності та обґрунтовано доцільність її побудови з урахуванням потенційних вигод для підприємства за умови обов'язкового дотримання законодавчих і нормативних вимог. Досліджено взаємозв'язок складових сталого розвитку (економічної, соціальної та екологічної) з урахуванням їх впливу на реалізацію цілей підприємства та особливостей відображення у відповідних формах звітності. Рекомендовано комплекс звітів об'єднати у три групи в межах базового, управлінського та стратегічного рівнів. В межах кожного з рівнів окреслено види звітності, їх користувачів та вимоги до якості інформації. Акцентовано увагу на проблемі дотримання конфіденційності інформації при формуванні нефінансової звітності. Визначено переваги та ризики формування нефінансової звітності українськими підприємствами.

Ключові слова: звітність підприємства, користувачі інформації, фінансова звітність, управлінська звітність, нефінансова звітність, цифровізація звітності, інформаційне забезпечення системи управління, сталий розвиток.

Постановка проблеми. Економічні процеси в Україні відбуваються в умовах поєднання глобальних і внутрішніх викликів, які суттєво ускладнюють діяльність суб'єктів господарювання. Втрата ринків збуту, порушення логістичних зв'язків, нестача фінансових ресурсів, ріст інфляції змушують підприємства формувати гнучку систему управління, здійснювати пошук потенційних інвесторів, диверсифікувати джерела фінансування, посилювати інтеграцію у міжнародні ринки, забезпечувати ефективну комунікацію з державними інституціями й суспільством. У цих умовах особливого значення набуває формування якісного інформаційного забезпечення, яке сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, підвищенню прозорості діяльності, зниженню інформаційної асиметрії між підприємством і зацікавленими сторонами та зміцненню довіри з боку інвесторів, державних інституцій та інших користувачів інформації. Підґрунтям такої інформаційної бази виступає звітність підприємства, сукупність форм якої створює багатокomпонентну систему інформаційного забезпечення, що охоплює економічну, соціальну та екологічну складові його діяльності.

Зміна підходів до формування інформаційної системи підприємства, зростання інформаційних потреб її користувачів, орієнтація економіки на принципи сталого розвитку вимагають подальшої трансформації існуючих форм звітності, наповнення їх новими об'єктами й показниками, виходячи з підвищених вимог до її змістовності та якості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання структури, інформаційної наповненості та якості звітності підприємства нині набувають особливої значущості та є предметом ґрунтовного дослідження в науковій літературі. Науковці, серед яких П. Гілі [1], Л. Гуцаленко [2; 3], І. Дерун [4], Т. Єфименко [5], І. Іоанну [6], Є. Калюга [7], О. Колеснікова [2], Л. Коритник [5], М. Кучерява [5], І. Лазаришина [8], Л. Ловінська [5], У. Марчук [3], Г. Мисака [4], А. Музиченко [8], Я. Олійник [5], К. Палепу [1], Дж. Серафейм [6], І. Сисоєва [9], О. Солодовник [10], Б. Ченг [6], розглядають зазначену проблематику з різних теоретико-методологічних та методичних

позицій, роблячи акцент на якості, інформаційній цінності та аналітичних можливостях видів та форм звітності та приділяючи все більше уваги управлінській, нефінансовій та інтегрованій звітності. Враховуючи значні напрацювання вчених у сфері формування та використання звітності як інструменту прийняття рішень, подальшого дослідження вимагають питання комплексного підходу до сукупності форм звітності, що забезпечить синергетичний ефект від їх використання, сприятиме підвищенню ефективності управління діяльністю підприємства, реалізації принципів сталого розвитку та глобальних ініціатив, а також підвищенню стійкості національної економіки.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає в розвитку концептуальних засад формування сукупності форм звітності підприємства, що забезпечує розкриття економічної, соціальної та екологічної складових його діяльності у їх взаємозв'язку та взаємозалежності, а також сприяє зниженню інформаційної асиметрії між внутрішніми і зовнішніми користувачами звітності.

Виклад основного матеріалу. Звітність формує інформаційну базу для управління підприємством та виступає важливим інструментом інформаційної взаємодії із зацікавленими сторонами, які використовують звітні дані для оцінювання надійності, прозорості, перспективності суб'єкта господарювання. Саме тому звітність слід розглядати не лише як систему узагальнених показників, а й як багатофункціональний інструмент управління та комунікації.

Нині підприємства перебувають в складних умовах функціонування, посилені значними ризиками, невизначеністю та турбулентністю зовнішнього середовища. Відтак, користувачі звітності повинні мати у своєму розпорядженні комплекс різних її форм, який забезпечить прийняття обґрунтованих рішень як щодо діяльності підприємства, так і в інтересах зацікавлених сторін, зокрема інвесторів, держави, суспільства.

Слід зазначити, що нестабільність діяльності підприємств в Україні поглиблена воєнними діями, що значно погіршило її ефективність у 2022 році. Так, за даними Державної служби статистики України у 2022 році отримало збиток 34,7 % великих, 28,5 % середніх і 34,5 % малих підприємств (рис. 1). Зменшилась у 2022 році в порівнянні з 2021 роком і кількість суб'єктів господарювання: великих підприємств – з 610 до 494 одиниць; середніх – з 17811 до 15037 одиниць; малих – з 1880858 до 1671558 одиниць. У 2023–2025 роках відбулося часткове відновлення підприємницької активності, незважаючи на існуючі ризики та невизначеності. За даними Державної служби статистики України [11] кількість збиткових великих та середніх підприємств за січень-вересень 2025 року становила 24,4 % від загальної їх кількості, що на 0,5 пункти менше в порівнянні з аналогічним періодом 2024 року.

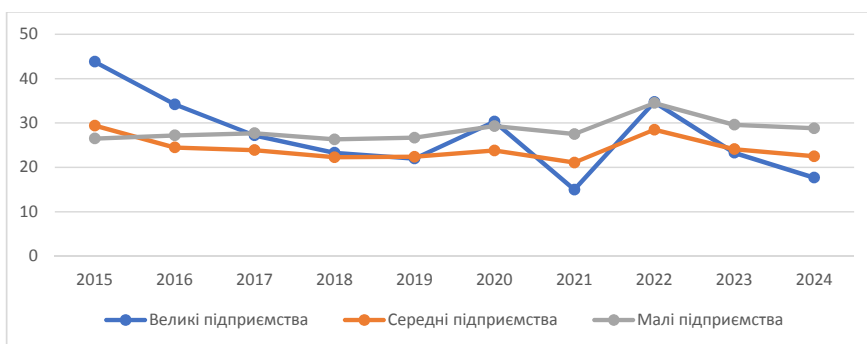

Рис. 1. Частка збиткових підприємств (без урахування банків) у загальній кількості підприємств у 2015–2024 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі [12].

Важливими передумовами відносного поліпшення діяльності суб'єктів господарювання є забезпечення гнучкості управлінських рішень та активізація інвестиційної діяльності. Попри те, що переважна частка інвестицій і надалі формується за рахунок власних джерел підприємств, позитивною тенденцією є зростання фінансування за рахунок коштів державного бюджету, інвестиційних компаній та інвесторів-нерезидентів (табл. 1).

Таблиця 1

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування у 2021–2025 роках

Період	Обсяг капітальних інвестицій, тис. грн	в тому числі:		
		коштів державного бюджету, тис. грн	коштів інвестиційних компаній, фондів, тощо, тис. грн	коштів інвесторів-нерезидентів, тис. грн
2021	528 802 011	48 545 454	2 958 902	779 048
2022	279 597 832	26 374 022	262 312	92 193
2023	395 450 014	38 994 634	1 177 342	290 257
2024	534 417 067	58 178 260	6 158 173	240 775
2025 (січень-червень)	280 180 069	15 070 513	8 316 265	633 884

Джерело: розроблено авторами на основі [13].

У цьому контексті важливого значення набуває якісна звітність, яка посилює прозорість діяльності підприємства, підвищує ефективність управління, сприяє своєчасному реагуванню на зовнішні зміни й ризики, зростанню інвестиційної привабливості та створює передумови для сталого розвитку підприємства.

Звітність, яку формує підприємство, є найбільш результативною за умови її розгляду як інвестиції в інформаційне забезпечення системи управління. Звичайно базовим підходом до формування звітності буде її корисність для самого суб'єкта господарювання, адже саме він формує цю інформацію і має вплив на її показники, тим більше, що окремі статті і фінансової, і нефінансової звітності потребують професійного судження і можуть носити суб'єктивний характер. У зв'язку з цим підприємство, передусім, враховує власні інтереси та потенційні вигоди, пов'язані з підготовкою і поданням звітності. Такий підхід є логічно обґрунтованим, адже підприємство, як правило, не зацікавлене нести витрати, щоб без власної вигоди задовольняти інформаційні потреби інших суб'єктів. Головною ціллю формування будь-якого звіту є отримання певних переваг та досягнення поставлених цілей від його використання й оприлюднення. Таким чином, доцільність формування звітності слід розглядати за рівнем очікуваної користі, при цьому враховуючи необхідність виконання законодавчих та нормативних вимог.

Ведення соціально відповідального бізнесу, охорона навколишнього середовища, підтримка ділової репутації тощо – це, як правило, проміжна ланка на шляху для досягнення головної цілі – отримання і максимізації прибутку. Водночас, без прибуткової діяльності підприємство не зможе забезпечувати належний соціальний пакет, модернізувати виробничі процеси, реалізовувати природоохоронні заходи, фінансувати інноваційний розвиток, підтримувати суспільно важливі ініціативи. Тобто економічна сфера формує фінансове підґрунтя для розвитку соціальної та екологічної сфер. Виходячи з цього, усі складові сталого розвитку перебувають у тісному взаємозв'язку та взаємозалежності (рис. 2). Саме такий розподіл цінності звітності стає передумовою її розвитку.

Еволюція звітності зумовила формування і трансформацію, насамперед, форм фінансової та управлінської (внутрішньогосподарської) звітності, перша з яких отримала регламентовані вимоги до її складання. Сталий розвиток економіки й ефективна діяльність підприємств

визначили спільний вектор, направлений на окреслення і реалізацію соціальних та природоохоронних цілей і розвиток в подальшому нефінансової звітності. Кожна з наведених форм звітності відіграє певну роль в досягненні оперативних, тактичних та стратегічних цілей, причому нефінансова звітність здебільшого орієнтована на далеку перспективу розвитку підприємства.

Рис. 2. Економічна, соціальна та екологічна складові діяльності підприємства та їх взаємозв'язок

Джерело: розроблено авторами.

На міжнародному та національному рівнях ведеться постійна робота над удосконаленням видів та форм звітності. Водночас, як зазначають Г. В. Мисака й І. А. Дерун, легалізація нефінансових звітів «ускладнюється відсутністю міжнародної інституції, подібної за своїм статусом та авторитетом Раді з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку» [4, с. 62]. Через постійні глобальні й національні трансформації та виклики удосконалення потребує і фінансова звітність. Погоджуємось з П. М. Гілі й К. Г. Палепу, що «значні зміни в економічному середовищі: швидкі технологічні інновації, поява мережевих організацій, зміни в бізнес-економіці аудиторських фірм та фінансових аналітиків, а також глобалізація ринків капіталу ... можуть змінити характер фінансової звітності та розкриття інформації, створюючи багаті нові можливості для досліджень» [1, с. 406].

Розвиток усіх видів звітності має бути орієнтований на виконання притаманних їм функцій, задовольняючи інформаційні потреби відповідних груп користувачів, що може бути суттєво прискорено за рахунок її цифровізації. Суб'єкту господарювання слід підходити до формування звітності не як відокремленого етапу в частині забезпечення вимог конкретного споживача

щодо тієї чи іншої інформації, а як до комплексної дії зі створення «портфелю звітності», який, з одного боку, відповідатиме запитам її зовнішніх користувачів, а з іншого, – формуватиме комплексну інформаційну базу для управління підприємством з метою досягнення його оперативних, тактичних і стратегічних цілей.

Враховуючи різну цінність звітності для кожного з користувачів та інколи протилежний характер їхніх інтересів, досить важливим є питання її якості та оптимізації структури. Це може бути забезпечене лише комплексним напрацюванням державних інституцій, міжнародних організацій, суб'єктів господарювання, оскільки вимагає значних знань, розуміння синергетичного ефекту та поєднання переваг для підприємства, держави і суспільства. Адже підприємство прагне до представлення тієї інформації, яка вигідна безпосередньо йому, держава – до максимального оподаткування, збереження довілля, користі для суспільства і т. д. Підприємство не може входити в конфлікт з зовнішнім світом, адже звідти черпає ресурси для свого функціонування, тому лише злагоджена робота внутрішнього і зовнішнього середовищ підприємства може забезпечити досягнення коротко- до довгострокових цілей користувачів звітності.

У центрі процесу формування звітності перебуває підприємство як суб'єкт її складання, що прагне підготувати таку сукупність звітів, яка створить йому максимальні вигоди. З іншого боку, зовнішні суб'єкти, які є користувачами окремих форм звітності, ставлять інституційні вимоги до її формування. Перед підприємством стоїть складне завдання – створити інформаційний баланс між зовнішнім і внутрішнім середовищем, щоб досягти максимального прибутку і синергетичного ефекту від своєї діяльності для усіх суб'єктів взаємодії.

Для досягнення цих цілей, на нашу думку, звітність підприємства, насамперед, слід об'єднати у три групи в межах базового, управлінського та стратегічного рівнів (рис. 3). Базовий рівень включатиме обов'язкові форми фінансової, податкової та статистичної звітності; управлінський – внутрішньогосподарську звітність підприємства, яка має конфіденційний характер і направлена на прийняття поточних та тактичних управлінських рішень; стратегічний – нефінансова звітність, яка дозволить окреслити довгострокові перспективи діяльності підприємства та відповідність глобальним ініціативам у сфері сталого розвитку. Формування «портфелю звітності», побудованого з дотриманням якісних характеристик інформації, сприятиме підвищенню ефективності управлінських рішень, збалансуванню інтересів бізнесу, держави й суспільства та зменшенню інформаційної асиметрії.

Базовий рівень звітності характеризується відповідним рівнем нормативної регламентації та структурованості, ґрунтується на чітких принципах формування інформації та критеріях якості. Внутрішньогосподарська (управлінська) звітність не регламентована, проте критерії якості до інформації, що в ній відображається, її періодичність, а також дотримання глобальних принципів мають визначальне значення для забезпечення її корисності й ефективності. Л. В. Гуцаленко й О. М. Колеснікова до якісних характеристик інформації управлінської звітності відносять «зрозумілість; корисність; значимість (дозволяє здійснювати прогнозування, дозволяє мати зворотній зв'язок, своєчасність); достовірність (правдивість і повнота, перевіряємість, нейтральність); припущення, що допомагають інтегрувати інформацію (сутність, повнота, ефективність)» [2, с. 21]. О. О. Попова до критеріїв якості віднесла: «зрозумілість та легкість сприйняття; суттєвість та важливість; достовірність та правдивість; можливість порівняння» [14]. А. О. Музиченко й І. Д. Лазаришина до принципів управлінської звітності віднесли: «релевантність, достовірність, своєчасність, зрозумілість, комплексність» [8].

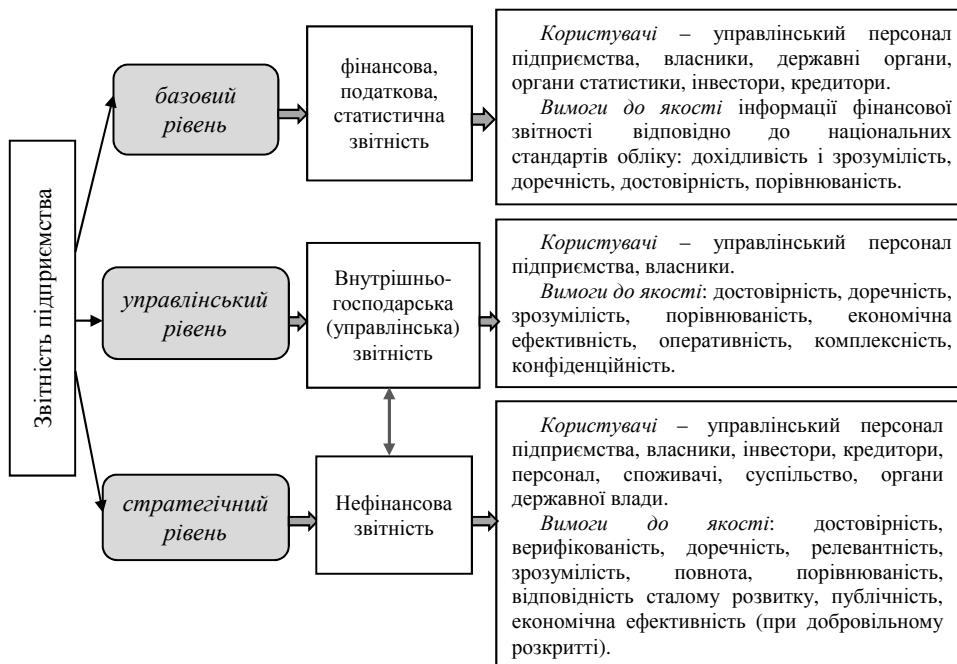

Рис. 3. Структура та якісні характеристики звітності підприємства

Джерело: розроблено авторами.

Порівняно з фінансовою звітністю, для якої концептуально визначено принципи та якісні характеристики, управлінська звітність немає чітко регламентованих нормативними документами вимог, окрім Глобальних принципів управлінського обліку, які підготували AICPA і SICMA, що включають «вплив, релевантність, довіру, аналіз» [15].

Оскільки інформація управлінського обліку деталізує дані фінансового обліку, вважаємо, що критерії якості, притаманні останньому, можуть бути екстрапольовані й на управлінську звітність, із доповненням їх такими критеріями, як економічна ефективність, оперативність, комплексність, конфіденційність. Погоджуємось з вищезазначеними науковцями, що комплексність є важливою характеристикою інформації управлінської звітності, так як вона повинна забезпечити комунікацію всіх підрозділів підприємства з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Нефінансова звітність характеризується гнучкістю у підходах до її формування, так як не має такого ступеня уніфікації, як звітність базового рівня. Якісні характеристики нефінансової звітності поєднують в деякій мірі вимоги базового й управлінського рівнів, оскільки містять частково інформацію, яка формується в системі фінансового та управлінського обліку та відповідної звітності.

В науковій літературі визначаються різні підходи до визначення принципів нефінансової звітності та вимог до якості інформації, що в ній розкривається. І. М. Сисоева та Н. Р. Домбровська окреслюють «...базові принципи соціальної звітності: точність, об'єктивність, однозначність критеріїв, публічність тощо» [9]. Т. І. Єфименко, Л. Г. Ловінська, Я. В. Олійник, М. В. Кучерява, Л. П. Коритник визначили «шість груп критеріїв оцінки відповідності нефінансової звітності якісним характеристикам: релевантність інформації; порівнянність інформації; зрозумілість інформації; критерії орієнтованості на зацікавлених користувачів; критерії, що характеризують

відповідність сталому розвитку; суттєвість даних» [5, с. 13]. У стандартах GRI для нефінансової звітності виділено такі принципи підготовки звітної інформації: «точність, збалансованість, ясність, порівнянність, повнота, контекст сталого розвитку, своєчасність і верифікованість» [16]. Відповідно до ESRS 1 «General Requirements» [17] до фундаментальних якісних характеристик інформації віднесено релевантність і правдиве подання, що розкривається через повноту, нейтральність і точність інформації; до підсилювальних – порівнянність, верифікованість і зрозумілість [17].

На нашу думку, якість інформації нефінансової звітності повинна відповідати таким критеріям, як достовірність, верифікованість, доречність, релевантність, зрозумілість, повнота, порівнюваність, відповідність сталому розвитку, публічність, економічна ефективність (при добровільному розкритті). Такі критерії розкривають особливості нефінансової звітності та водночас поєднання в ній властивостей і ціннісних характеристик фінансової та внутрішньогосподарської звітності.

Цифровізація звітності створює додаткові можливості до підвищення якості звітної інформації. Використання цифрових технологій забезпечує швидкий доступ до даних та сприяє інтеграції звітності з іншими інформаційними системами, що, у свою чергу, розширює її аналітичну цінність й сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Погоджуємось з О. О. Солодовник та Є. В. Гавриличенко, що «за останнє десятиліття попит на нефінансову інформацію підприємств та її прозорість досягає історичних висот... Проте і надалі відмічається відсутність єдиного загальновизнаного стандарту розкриття нефінансової інформації, що призводить до браку послідовності та порівнянності показників нефінансової звітності» [10]. Єдині підходи до нефінансової звітності значно посилили б якість нефінансової звітності та можливість співставлення і порівняння її показників в розрізі суб'єктів господарювання, галузей, країн тощо.

Нефінансова звітність, незважаючи на свою назву, формується як на основі інформації у сфері екологічної, соціальної, кадрової, маркетингової та ін. діяльностей підприємства, так і з використанням облікових даних. Фінансовий облік, дані якого можуть використовувати і внутрішні, і зовнішні користувачі, не сформує повноцінну інформаційну базу для нефінансової звітності. В даному випадку основу інформаційного забезпечення складатиме інформація управлінського обліку, а виходячи з концепції обліку та практики управління підприємствами – такі дані є комерційною таємницею. Віднайти межу між забезпеченням цілей нефінансової звітності, які на неї покладаються різними суб'єктами (як безпосередньо підприємством, так і державними інституціями та іншими користувачами) і збереженням комерційної таємниці – досить складне завдання, на розв'язання якого впливають особливості діяльності кожного суб'єкта господарювання та його стратегічні цілі.

Значна кількість компаній підпадає під вимоги щодо обов'язкового складання нефінансової звітності відповідно до Директиви ЄС 2022/2464 (CSRD), тому керівництво таких підприємств має обмежені можливості щодо впливу на інформаційне наповнення нефінансової звітності та обсяг публічного розкриття інформації, яка інколи може мати конфіденційний характер. В інших випадках, особливо при добровільному формуванні нефінансової звітності, управлінський персонал повинен чітко окреслити інформацію управлінського обліку, яка носить суворо конфіденційний характер, і інформацію, яка можлива для оприлюднення з метою отримання конкурентних переваг чи забезпечення стратегічних цілей розвитку.

В Україні формування нефінансової звітності підприємствами має добровільний характер (окрім звіту про управління). Тому керівництво підприємства несе повну відповідальність за чітке розмежування інформації, яку воно може розкрити у добровільно оприлюдненій нефінансовій

звітності з метою отримання відповідних переваг, та інформації, розкриття якої може підвищити негативні ризики діяльності.

Формування нефінансової звітності на добровільній основі несе ризики для якості інформації і водночас стимулює підприємства до ведення соціально-відповідального бізнесу. Так, погоджуємось з І. М. Сисоєвою та Н. Р. Домбровською, що «звітну інформацію соціального характеру в Україні донедавна розглядали як саморекламу, як зайвий атрибут гіпертрофованої західної політ коректності» [9], проте «звітність з КСВ: а) підвищує прозорість щодо соціального та екологічного впливу компаній та їхньої структури управління та б) може призвести до змін у системі внутрішнього контролю, що ще більше покращує дотримання нормативних актів та надійність звітності» [6], а також «слугує підвищенню ефективності корпоративного управління, стимулюючи розвиток таких властивостей бізнесу, як прозорість, планування і реалізація стратегії, іновативність, оптимізація витрат за рахунок удосконалення бізнесів-процесів» [9].

Узагальнюючи наведене вище, до переваг подання нефінансової звітності можна віднести: сприяння збереженню ресурсів, розвиток соціальних ініціатив та узгодження діяльності підприємства з принципами соціально відповідального бізнесу; зниження інформаційної асиметрії між підприємством та зацікавленими сторонами; збалансування поточних, тактичних та стратегічних цілей підприємства; зростання довіри й лояльності клієнтів, кваліфікованих кадрів, держави; підвищення інвестиційної привабливості підприємства за рахунок підвищення його прозорості; поступова гармонізація української практики до Директиви ЄС 2022/2464 (CSRD) та впровадження Європейських стандартів звітності зі сталого розвитку (ESRS).

З огляду на набуття Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу, на нашу думку, українським підприємствам доцільно використовувати стандарти ESRS та GRI як орієнтир для формування нефінансової звітності з метою підготовки до майбутньої імплементації законодавства ЄС. Це стало б суттєвим важелем для поглиблення розуміння суб'єктом господарювання взаємозв'язку економічної, соціальної та екологічної складових їх діяльності, а також вимог Європейського Союзу до складу показників нефінансової інформації.

Є. Калюга, Г. Гришук, О. Калюга наголошують, що «малим підприємствам доцільно подавати звіт про управління, що сприятиме прозорості їхньої діяльності, покращенню інвестиційного клімату та стабільності» [7, с. 161]. Погоджуємось з цією позицією, доповнюючи її обґрунтованістю формування малими підприємствам нефінансової звітності для внутрішніх потреб управління, що може слугувати основою для ведення соціально відповідального бізнесу, а також сприяти підготовці таких підприємств до впровадження відповідних вимог у разі їх подальшого розвитку та переходу до категорії середніх і великих підприємств.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підприємство виступає ключовим суб'єктом формування звітності, тому її змістове наповнення та структура значною мірою визначаються його власними інтересами, інформаційними потребами та потенційними вигодами. До передумов формування звітності слід віднести: необхідність дотримання регуляторних вимог; формування інформаційного середовища для внутрішньої системи управління; покращення ділової репутації, залучення кваліфікованих кадрів, підвищення довіри з боку зацікавлених сторін; необхідність реагування на глобальні виклики.

Враховуючи різну цінність звітності для кожного з користувачів та інколи протилежний характер їхніх інтересів, досить важливим є питання її якості, яку можливо забезпечити лише комплексним напрацювання державних органів, міжнародних організацій, суб'єктів господарювання через розуміння її синергетичного ефекту та переваг. Звітність підприємства слід об'єднати у три групи: базовий, управлінський, стратегічний рівні, що дозволить окреслити ефективність діяльності підприємства, її перспективи та відповідність вимогам сталого розвитку економіки.

Добровільне формування нефінансової звітності несе ризики для якості інформації і водночас стимулює підприємства до ведення соціально-відповідального бізнесу. З огляду на набуття Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу, українським підприємствам (великим, середнім і малим) доцільно використовувати стандарти ESRS та GRI як орієнтир для формування нефінансової звітності з метою підготовки до майбутньої імплементації законодавства ЄС.

Подальшого дослідження потребує розвиток методичних підходів до впровадження нефінансової звітності у практику діяльності українських підприємств з урахуванням вимог Європейського Союзу та міжнародних стандартів обліку та звітності.

Література

1. Healy P. M., Palepu K. G. Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature. *Journal of Accounting and Economics*. 2001. 31. P. 405–440.
2. Гуцаленко Л. В., Колеснікова О. М. Нефінансова та управлінська звітність – інформаційний інструмент управління ризиками. *Економіка і управління бізнесом*. 2022. Т. 13, № 4. С. 16-27. DOI: [https://doi.org/10.31548/economics13\(4\).2022.14-23](https://doi.org/10.31548/economics13(4).2022.14-23).
3. Гуцаленко Л. В., Марчук У. О. Інтегрована звітність – концепції та парадигми обліку в досягненні цілей сталого розвитку. *Ефективна економіка*. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9069>. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.7.9.
4. Мисака Г. В., Дерун І. А. Теорія легітимності в формуванні інституційно-правових засад системи нефінансової звітності підприємств. *Соціальна економіка*. 2021. Випуск 61. С. 60-71. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2021-61-06>.
5. Єфименко Т. І., Ловінська Л. Г., Олійник Я. В., Кучерява М. В., Коритник Л. П. Методичне забезпечення оцінки якості нефінансової звітності підприємств. *Фінанси України*. 2023. № 10. С. 7-23. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.10.007>.
6. Cheng B., Ioannou I., Serafeim G. Corporate social responsibility and access to finance. *Strategic Management Journal*. 2013. Volume 35, Issue 1. P. 1-23. DOI: <https://doi.org/10.1002/smj.2131>.
7. Калюга Є., Грищук Г., Калюга О. Нефінансова звітність малих сільськогосподарських підприємств. *Вісник економіки*. 2024. Вип. 3. С. 159–171. DOI: 10.35774/visnyk2024.03.159.
8. Музиченко А. О., Лазаришина І. Д. Системність управлінської звітності. *Ефективна економіка*. 2024. № 7. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4189/4224>. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.13>.
9. Сисоєва І. М., Домбровська Н. Р. Основні аспекти нефінансової звітності в Україні. *Ефективна економіка*. 2022. № 6. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/94/96>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.6.8>.
10. Солодовнік О. О., Гавриличенко Є. В. Нефінансова звітність підприємства: зміст, стандарти і світові тренди розвитку. *Ефективна економіка*. 2024. № 5. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3749/3784>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.14>.
11. Фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств за січень–вересень 2025 року / Держстат. URL: https://stat.gov.ua/uk/publications?f%5B0%5D=publications_topics%3A185.
12. Діяльність підприємств / Економічна статистика / Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
13. Капітальні інвестиції / Економічна статистика / Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.

14. Попова О. О. Особливості облікової політики для підвищення якості управлінської звітності. *Ефективна економіка*. 2024. № 1. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2922/2958>. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.1.76>.
15. Global Management Accounting Principles (GMAP) - 2nd edition. URL: <https://www.aicpa-cima.com/resources/download/gmap-global-accounting-principles>.
16. Global Reporting Initiative Standards. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/download-the-standards/>.
17. European Sustainability Reporting Standard 1: General Requirements. URL: https://www.efrag.org/sites/default/files/media/document/2024-08/ESRS%201%20Delegated-act-2023-5303-annex-1_en.pdf.

References

1. Healy, P. M., Palepu, K. G. (2001). Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature. *Journal of Accounting and Economics*, 31, 2001, 405–440. [in English].
2. Gutsalenko, L., Kolesnikova, O. (2022). Non-financial and management reporting – information tool of risk management. *Economics and business management*, 13, 4, 16-27. DOI: [https://doi.org/10.31548/economics13\(4\).2022.14-23](https://doi.org/10.31548/economics13(4).2022.14-23). [in Ukrainian].
3. Gutsalenko, L., Marchuk, U. (2021). Integrated reporting – concepts and paradigms accounting to achieve sustainable development goals. *Efektivna ekonomika*, 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9069>. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.7.9. [in Ukrainian].
4. Mysaka, H., Derun, I. (2021). Legitimacy theory in the formation of the institutional and legal basis of the companies' non-financial reporting system. *Social Economics*, 61, 60-71. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2021-61-06>. [in Ukrainian].
5. Iefymenko, T., Lovinska, L., Oliinyk, Ya., Kucheriava, M., Korytnyk, L. (2023). Methodology for entities' non-financial reporting quality assessment. *Finance of Ukraine*, 20, 7-23. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.10.007>. [in Ukrainian].
6. Cheng, B., Ioannou, I., Serafeim, G. (2013). Corporate social responsibility and access to finance. *Strategic Management Journal*, 35, 1, 1-23. DOI: <https://doi.org/10.1002/smj.2131>. [in English].
7. Kaliuha, Ye., Hryshchuk, H., Kalyuga, O. (2024). Non-financial reporting of small agricultural enterprises. *Herald of Economics*, 3, 159-171. DOI: 10.35774/visnyk2024.03.159. [in Ukrainian].
8. Muzychenko, A., Lazaryshyna, I. (2024). Systemicity of administrative reporting *Efektivna ekonomika*, 7. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4189/4224>. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.13>. [in Ukrainian].
9. Sysoieva, I., Dombrovska, N. (2022). Main aspects of non-financial reporting in Ukraine. *Efektivna ekonomika*, 6. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/94/96>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.6.8>. [in Ukrainian].
10. Solodovnik, O., Gavrylychenko, I. (2024). Non-financial reporting of the enterprise: content, standards, and global development trends. *Efektivna ekonomika*, 5. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3749/3784>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.14>. [in Ukrainian].
11. Financial Results of Activity of Large and Medium-Sized Enterprises for January–September 2025. Ukrstat. URL: https://stat.gov.ua/uk/publications?f%5B0%5D=publications_topics%3A185.
12. Enterprise Activity / Economic Statistics / State Statistics Service of Ukraine. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>. [in Ukrainian].

-
13. Capital Investments / Economic Statistics / State Statistics Service of Ukraine]. URL: [//www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua). [in Ukrainian].
 14. Popova, O. (2024). Features of the accounting policy to improve quality management reporting. *Efektivna ekonomika*, 1. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2922/2958>. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.1.76>. [in Ukrainian].
 15. Global Management Accounting Principles (GMAP) - 2nd edition. URL: <https://www.aicpa-cima.com/resources/download/gmap-global-accounting-principles>. [in English].
 16. Global Reporting Initiative Standards. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/download-the-standards/>. [in English].
 17. European Sustainability Reporting Standard 1: General Requirements. URL: https://www.efrag.org/sites/default/files/media/document/2024-08/ESRS%201%20Delegated-act-2023-5303-annex-1_en.pdf. [in English].